

Drie vakvrouwen

[tekst] **Elsje van Ree**

Vakfotografie zou vooral een mannenvak zijn. Maar waarom? Om de fysieke belasting? Om de hoeveelheid techniek die erbij komt kijken? Drie vrouwen die naam hebben gemaakt en hun vak verstaan, laten zien waarom zij dit vak blijven kiezen: Thea van den Heuvel, Patricia Steur en Brigitte Vincken.

Ongelooflijk maar waar, anno 2010 steekt het als een sluimerend virus de kop op: "Vrouwen hebben een man die de kost verdient waardoor ze voor lagere prijzen kunnen werken dan mannen. Daarmee verknoeien ze de markt en ontnemen mannen het werk." De oorzaak van deze uitbraak van vooroordelen is de economische recessie, waardoor veel fotografen worden geconfronteerd met een teruglopende omzet. Thea van den Heuvel merkt zeer terecht op: "Het zijn harde tijden, het kaf wordt van het koren gescheiden." Alleen de besten zullen overleven. Patricia Steur ziet geen bedreiging in mensen die onder de prijs werken: "Er zijn een heleboel jonge mannen en vrouwen die onder de prijs werken en dat begrijp ik ook. Ze zijn allang blij dat hun werk wordt gepubliceerd. Het is een natuurlijk proces."

Zonder opnieuw de discussie aan te gaan of vrouwen betere fotografen zijn en of vrouwen anders fotograferen dan mannen, stellen we aan drie vakvrouwen de vraag hoe zij deze tijd ervaren en omgaan met de invloed van de recessie. Vakman of vakvrouw, als de fotograaf buiten beeld is, ligt zijn of haar foto nog op tafel. Als die goed is mag de fotograaf terugkomen. Man of vrouw maakt dan geen verschil. De emancipatie van de fotografie als beroep heeft eerder te maken met het gebrek aan waardering van het vak als geheel. Opmerkelijk is dat met de huidige technische ontwikkelingen in de fotografie de participatie van vrouwen stijgt.

Hoe lang werk je als professioneel fotograaf?

De een is iets jonger begonnen dan de ander, maar alle drie zijn niet onmiddellijk als fotograaf gestart. Thea van den Heuvel heeft gewerkt in het zwart-witlab van Capi-Lux in Amsterdam en een aantal jaren bij Artez, de kunstacademie in Arnhem, voordat ze zich vestigde als zelfstandig fotograaf. Over de laatste periode zegt ze: "Het was een drukke, inspirerende omgeving, precies wat ik nodig had. In die periode heb ik ongelooflijk veel geleerd, veel gefotografeerd en me goed kunnen ontwikkelen. Vanaf een bepaald punt vond ik het interessanter als ondernemer te gaan werken. Zoals Johan Schaberg in NRC het omschreef: als ZZP-er, Zelfbewust Zonder Poespas." Patricia Steur heeft een omweg gemaakt via Schoevers, de muziek en als assistent van Claude Verheyen. Sinds 1980 werkt ze fulltime als fotograaf en heeft ze de hele wereld rondgereisd in opdracht van de bladen. Brigitte Vincken is haar loopbaan in 1991 in Italië begonnen als doka-assistent en vervolgens als assistent van een bekende studiofotograaf, een leerproces waarin ze na verloop van tijd de producties organiseerde en zelfstandig fotografeerde.

Waarom ben je deze richting opgegaan en heb je gekozen voor deze specialisatie?

Thea van den Heuvel zegt daarover: "Na twee jaar met diverse soorten van fotografie te hebben gewerkt, heb ik me definitief gespecialiseerd in architectuur-, industriële- en kunstfotografie. Mijn passie is fotografie. Dit komt voort uit een fascinatie voor techniek, bouwconstructies, vorm en de gevolgen daarvan op hoe je je voelt als mens in een omgeving of gebouw. Mens en techniek, mens en gebouw. Een ruimte, een gebouw, kan me heel sterk inspireren. Ik laat een bijzondere vormgeving of details zien, laat mensen kijken en ervaren door beeld. Ik wil niet de bekende wegen bewandelen maar ook werken met multimedia, met animaties, film, muziek en tekst. Mijn drive is het streven naar kwaliteit en innovatie, het inslaan van andere wegen en onverwachte paden." Een fascinatie voor techniek gekoppeld aan de emoties die ontstaan bij de rol en de plaats van de mens in zijn omgeving. Van den Heuvel fotografeert veel en gevarieerd, maar, hoe kan het anders, vooral architectuur.

Patricia Steur fotografeert mensen: bekende Nederlanders, Maori's, Indianen en tegenwoordig ook familieportretten: "Het is begonnen met reis- en documentaire fotografie, maar ik heb langzamerhand toch steeds meer ingezoomd op de mens zelf. Mijn specialisatie is mensen in al hun hoedanigheden. Inheems heeft een speciale plek. Ik wil de passie van mensen vastleggen en die ook leren begrijpen." Vanaf het begin van haar carrière komt een aantal thema's terug in haar werk. Prachtige portretten heeft ze gemaakt van rockartiesten en van Maori's met tatoeages. Al werkend zijn deze thema's ontwikkeld en heeft ze haar fascinatie voor tattoo's kunnen uitdiepen met haar indringende portretten uit Nieuw-Zeeland. De combinatie van het fotograferen van zowel rockartiesten als Maori's is niet toevallig. Tatoeages hadden in het verleden in onze westerse wereld een nogal groezelig imago, maar er blijkt een langdurige en inspirerende geschiedenis aan ten grondslag te liggen, gevoed door de behoefte van volkeren en stammen om hun identiteit en geschiedenis te tonen. "Ik heb zelf ook een aantal tatoeages. De gestileerde dolfijn op mijn onderarm, een vissersteken, beschermt me tegen haaien." In een ander interview zegt Patricia Steur: "Ik ben ontzettend geïnteresseerd in mensen, daarom fotografeer ik. Mijn werk is voor mij de manier om met andere mensen in contact te komen. Ik denk dat ik door mijn camera andere dingen kan laten zien dan in een gesprek." Ook Brigitte Vincken fotografeert mensen, maar zij fotografeert ook jachten. Voor Vincken speelt vooral Italië een grote rol. Ze heeft er haar eerste stappen als fotograaf gezet en is daarna wel naar Nederland gekomen om een opleiding te volgen. Maar: "Italië is mode. Het was een leuke tijd met veel reizen naar Miami, Cuba, Letland, etc. En het werd mij snel duidelijk dat ik vooral het fotograferen van mannen erg leuk vond. Dat is mijn specialiteit geworden. Weer terug in Nederland kreeg ik contact met Jim Clark (Netscape) die een cyberjacht liet bouwen. Ik heb dat bijzondere project vastgelegd en zo ben ik in de nautische sector terechtgekomen. Volgens 'kenners' konden mode en nautisch nooit samengaan, maar het tegendeel is waar en de afwisseling is verfrissend. Er lopen nogal wat ego's rond in de mode, en op het water heb je daar helemaal geen last van, heerlijk."

Heb je last van de economische recessie?

Thea van den Heuvel: "Ik ben nu vijftien jaar gevestigd als zelfstandig fotograaf. Ik heb een goed bedrijf opgebouwd met personeel. Het is een klein team bestaande uit fotograaf-beeldbewerker-internetspecialist Marco Tichelaar, ie-

mand op de projectbegeleiding, de administratie en de boekhouding en stagiaires. De financiële crisis heeft ons uitgedaagd nieuwe tools te zoeken binnen het vakgebied. We hebben het opgepakt als een stimulans en ervoor gezorgd dat we nieuwe wegen konden inslaan. Zo hebben we nu een tool gemaakt waarmee je rond kunt kijken op plaatsen waar alleen wandelaars komen of waar niemand naar binnen mag. De tool heeft een prachtige fotografische kwaliteit, is heel persoonlijk en vooral ook menselijk. De economische crisis heeft nauwelijks invloed op onze bedrijfsactiviteiten, we hebben het heel druk."

Patricia Steur reageert: "Het is moeilijk te zeggen. Ik ben heel druk met het afmaken van mijn boek Dutch Beauty, heb eindelijk de perfecte uitgever gevonden: d'Jonge Hond. Het wordt absurd groot, 50x70cm en het weegt 30 kilo. Daarbij hoort een tafel van Maroeska Metz. Het komt in het najaar uit. Heel spannend. Ik denk dat ik over een maand helemaal klaar ben, dan kan ik verder met andere projecten."

Brigitte Vincken: "Natuurlijk. Zowel in de mode als in de nautische sector is de crisis voelbaar. Er zijn collega's die koste wat kost hun werk in tijdschriften gepubliceerd willen zien, en hun werk voor dumprijzen aanbieden. En in de nautische sector zijn er klanten die niet meer geloven in het plaatsen van advertenties in vakbla-

© Brigitte Vincken

den. Binnenkort ga ik met een klant op de nautische markt om de tafel zitten om een nieuwe koers uit te zetten. Dat is een leuke uitdaging, waar ik me enorm op verheug."

Hoe ga je de crisis te lijf?

Thea van den Heuvel: "Ook al ben ik zelfstandig ondernemer, samenwerken en georganiseerd zijn in beroepsorganisaties vind ik belangrijk. Vijf jaar geleden hebben we met enkele collega's DAPH opgericht, Dutch Architectural Photographers, een netwerkorganisatie voor Nederlandse architectuurfotografen. Ieder is ook zelfstandig fotograaf. Als leden van DAPH werken we samen en delen we vakkennis, ervaring, creativiteit en kwaliteit. Door de intensieve samenwerking kunnen we ook grote internationale opdrachten aannemen. Daarnaast haal ik ook veel inhoudelijke inspiratie uit een kring van mensen om me heen, collega's, kunstenaars, architecten, vormgevers en bouwers. Er verandert veel in dit vak. De grenzen met andere gebieden vervagen. Veel is verdwenen. Binnen ons bedrijf, maar ook binnen DAPH, analyseren we steeds waar we staan en welke richting we op willen. De toekomst zal er heel anders uitzien. Fotografie betekent voor mij steeds meer: een eigen beeldtaal ontwikkelen en beelden bedenken, maken en presenteren. Maar ook: weten wat er speelt bij mijn klanten en daarop een antwoord bedenken."

Patricia Steur: "Ik ervaar veel minder werk van de bladen en dat is logisch. De meeste moeten met veel lagere budgetten werken. Vaak denken ze dat ik te duur zal zijn. Maar zo krijgen beginners

ook een kans, omdat die nog voor weinig werken. Vanuit de hoek van de privé portretseries is er veel vraag. Het is heel bijzonder om te doen, omdat ik dan de vrije hand heb. En ik fotografeer natuurlijk nog steeds veel BN'ers die voor hun promotie speciaal om mij vragen. De workflow verandert constant en dat vind ik prima."

Brigitte Vincken: "Ik beschik over een groot internationaal netwerk, dat veel bijzondere contacten mogelijk maakt in Hollywood, Hawaii, Italië, Turkije en India. Verder probeer ik waar mogelijk de kosten te drukken. Het is een uitdaging om met weinig middelen een supermooie productie neer te zetten. Als dat lukt, geeft het veel voldoening. Maar als het budget te laag is om mijn standaard in kwaliteit te leveren, dan zeg ik liever 'nee'. Uiteindelijk ben ik verantwoordelijk voor het eindbeeld. Ik moet wel achter het behaalde resultaat staan."

En de toekomst?

Van den Heuvel: "Doorgaan op deze weg. Architectuur, industrie en kunst en cultuur blijven mijn specifieke fotografietereinen. Het nieuwe tool is heel bijzonder, en verder is 'Beeldmontages', kaarsrechte gevelwanden gemaakt voor het Historisch Centrum, ook spraakmakend. Daarnaast wil ik me focussen op het ontwikkelen van concepten voor architecten en bedrijven, zoals fotografie op glas. Dat doe ik op verzoek van opdrachtgevers en is echt nieuw voor me."

Patricia Steur: "Behalve Dutch Beauty, dat in het najaar uitkomt en dat in het teken staat van MKI (Medical Knowledge Institute), ben ik bezig met nog drie boeken. Er staan veel tentoonstellingen in de planning. De tentoonstelling in In-singer de Beaufort gaat door naar de Sandton Hotels, die ook het MKI ondersteunen. Ik ben 'Ambassador of Visual arts' van MKI, aangesteld door Bishop Tutu. Het is een fijne club mensen en ik doe het met liefde. Verder wordt mijn werk gepromoot door Amstel Gallery, Petra Leene. Zij heeft mijn werk in L.A. en in New York gebracht en nu hang ik op de prestigieuze kunstbeurs in Chicago. Zij verkoopt mijn werk in Amerika en daar ben ik best wel een beetje trots op."

Vincken: "Ik blijf mooie mannen, mooie boten en mooie locaties fotograferen. Over een paar maanden heb ik een agentschap en een studio in Milaan en wil ik door een agentschap in Duitsland worden vertegenwoordigd. Misschien toch wat meer commerciële opdrachten? En meer autonoom werk? En reizen. Dus ja: we willen weer alles tegelijk."

www.th-fotografie.nl,
www.daph.nl,
www.patriciasteur.com
www.brigittevincken.com

Frédérique Spigt

© Patricia Steur